

ПРЕДСЈЕДНИШТВО БиХ

Именовани чланови новог Управног одбора ЦББиХ, именоване Ц. Никића биће повучено

Предсједништво БиХ именовало је **Petera Nicholla, Кемала Козарића, Манојла Ђорића и Милу Гаџић** за чланове новог Управног одбора Централне банке БиХ (ЦББиХ). Одлуку о именовану, Предсједништво БиХ донијело је на сједници одржаној 20. маја 2003. године узимајући у обзир чињеницу да мандат актуелном Управном одбору ЦББиХ истиче у августу ове године. Према ријечима пред-

Peter Nicholl

Кемал Козарић

Манојло Ђорић

сједавајућег Предсједништва БиХ **Борислава Паравца**, Предсједништво БиХ је одлучило да, због одржавања континуитета, именује гувернера Nicholla у нови сазив Управног одбора ЦББиХ. Nicholl остаје на дужности гувернера ЦББиХ до 31. децембра 2004. године, након чега би ову дужност преузео Козарић, који тренутно обавља дужност вицегувернера ЦББиХ. Након одласка гувернера

У Управни одбор ЦББиХ именован је и **Цвијетин Никић** чије ће именоване, према најавама, предсједавајући Предсједништва БиХ **Борислав Паравец** повући. До повлачења, како је саопштено из Канцеларије предсједавајућег Паравца, долази након консултација са Уредом високог пред-

Nicholla, којег је у Управни одбор предложио члан Предсједништва БиХ

Сулејман Тихић, у Управни одбор ЦББиХ требало би да буде именован још један члан из реда бошњачког народа, казао је Паравец. Ради континуитета, у Управном одбору ЦББиХ задржан је и Ђорић. На приједлог хрватског члана Предсједништва БиХ **Драгана Човића**, у Управни одбор ЦББиХ именована је и **Мила Гаџић**, министрица вањске трговине и економских односа БиХ. Предсједништво БиХ ставника у БиХ и примједби које је у вези са Никићевим именованем изнио први замјеник високог представника **Donald Hays**. Повлачење Никићевог и именоване новог члана Управног одбора ЦББиХ биће обављено на једној од наредних сједница Предсједништва БиХ.

дало је и препоруке према којима би од 1. јануара 2005. године главни контролор у ЦББиХ био хрватске националности, док би предсједавајући Управног одбора Агенције за осигурање депозита БиХ био српске националности. Гувернер Nicholl је поздравио одлуку Предсједништва БиХ и захвалио на повјерењу које му је указало именујући га у нови састав Управног одбора ЦББиХ. Он је изјавио како је сигуран да ће

нови Управни одбор, који почиње радити у августу 2003. године, наставити успјешну и стабилну политику коју је актуелни Управни одбор проводио током шест година мандата. "Веома сам задовољан што сам у могућности да наставим радити у ЦББиХ", рекао је гувернер Nicholl. "Моја жеља је, међутим, да завршим мандат 31. децембра 2004. године. Задовољан сам што је Предсједништво БиХ исказало подршку Кемалу Козарићу да од тада буде гувернер. Радио сам блиско са Козарићем у протекле четири године и увјерен сам да ћемо наставити тако радити и у наредних 18 мјесеци како би од 1. јануара 2005. године био осигуран несметан пренос одговорности", закључио је гувернер Nicholl.

ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈИ ЗА ПРВИ КВАРТАЛ 2003. ГОДИНЕ

ЦББиХ наставила успјешно пословање

У првом кварталу 2003. године, Централна банка БиХ (ЦББиХ) наставила је успјешно пословање. Задржан је висок ниво девизних резерви које су 31. марта 2003. године износиле 2.228.491.847 КМ. Обавезе према нерезидентима биле су 1.104.936 КМ, а монетарна пасива, која се састоји од конвертибилних марака у оптицају и домаћих депозита, износила је 2.089.979.763 КМ, тако да вишак девизних резерви над моне-

тарном пасивом и обавезама према нерезидентима износи 137.407.148 КМ, што представља повећање од 19.340.637 КМ или за 16,38 посто у односу на крај 2002. године. Капитал и резерве износили су 192.103.335 КМ. Укупна актива и пасива 31. марта 2003. године била је 2.292.931.214 КМ. Хартије од вриједности и девизни депозити трећих лица који се држе код иностраних банака, а евидентирани су ванбилансно, износили су

177.788.574 КМ.

У првом кварталу ове године, ЦББиХ је остварила нето добит од 12.154.748 КМ, што је више за 2.575.597 КМ или за 26,89 посто у односу на пројцирану добит за први квартал 2003. године у Финансијском плану ЦББиХ. Финансијске извјештаје ЦББиХ за први квартал ове године Предсједништво БиХ прихватило је на сједници одржаној 14. маја 2003. године.

Успостављено Вијеће за тржиште капитала БиХ

Под окриљем Централне банке БиХ (ЦББиХ), 15. маја успостављено је Вијеће

за тржиште капитала чија ће важна улога бити да направи cjеловиту стратегију за развој тржишта капитала. Вијеће за тржиште капитала БиХ има 19 чланова, а предсједавајући је гувернер ЦББиХ **Peter Nicholl**. Вијеће за тржиште капитала биће савјетодавно тијело на нивоу БиХ, које неће имати овласти да доноси правоснажне одлуке, али

ће давати препоруке и савјете овлашћеним институцијама у свим областима релевантним за

тржиште капитала и хартије од вриједности, укључујући и развој и хармонизацију правне регулативе у овој области. Учесници

првог састанка Вијећа за тржиште капитала указали су на његов значај, а према оцјени гувернера **Nicholla**, успостављање овог вијећа је логичан корак

у развоју тржишта капитала у БиХ. Описујући тржиште капитала као обрнуто постављену пирамиду, гувернер је истакао да основу чини ЦББиХ, која је здрава и чврста, надградњу представља комерцијално-банкарски сектор, који обезбјеђује добре банкарске

услуге, док тржиште капитала заузима остали дио финансијског сектора. "Тржиште капитала може функционисати само ако су прва два дијела функционална и довољно чврста. Мислим да постоје предуслови за развијање тржишта капитала у БиХ", казао је гувернер **Nicholl** на конференцији за новинаре по завршетку првог састанка Вијећа за тржиште капитала БиХ.

Министрица финансија и трезора БиХ **Љерка Марић** вјерује да би

позитивна искуства раније успостављеног Платног вијећа БиХ могла бити примијењена и код

Вијећа за тржиште капитала БиХ. "Мислим да смо се усагласили да је коначно дошло вријеме да се сви судоници који су присуствовали сасланку боље повежу и да би улогу координатора требала имати ЦББиХ", казала је министрица **Марић**. И Комисија за хартије од вриједности Републике Српске

подржала је формирање оваквог тијела с обзиром на законом дату надлежност према којој је Комисија регулатор свих активности за постављање и развој тржишта капитала. Предсједница Комисије за хартије од вриједности РС **Бранка Бодрожа**

изјавила је да је успостављена основна институционална инфраструктура тржишта на бази пројекта приватизације, али да сасвим сигурно, то није довољно. "Треба ићи даље, у развој нових финансијских инструмената и повећавање конкурентности, прије свега банкарског сектора који мора узети значајно учешће у cjелокупном систему функционисања институција тржишта капита-

ла. У том смислу сматрам да је формирање овог вијећа, заправо,

даља доградња и развој једног ефикаснијег система тржишта капитала на овим просторима и претпоставка даљег увезивања, јер је простор не само РС и БиХ, већ и југоисточне Европе, мали за cjелокупно трговање хартијама од вриједности", рекла је **Бодрожа**. Успоставу Вијећа за тржиште капитала БиХ, предсједник Комисије за хартије од вриједности

Федерације БиХ **Едиб Башић** такође сматра једним од најзначајнијих момената за

успоставу јединственог тржишта у БиХ и даљи развој тржишта капитала. Успостава државног Вијећа за тржиште капитала, према његовим ријечима, треба да буде снажан подстицај хармонизовању прописа у два ентитета, увођењу нових финансијских инструмената и стварању предуслова за издавање државних обвезница. Чланови Вијећа вјерују да ће се о већини питања усагласити и да ће одлуке доносити консензусом. "Сви се слажемо и сви знамо шта нам је крајњи циљ и гдје желимо стићи. Желимо у БиХ успоставити тржиште капитала које личи на оно у остатку западне Европе и на тржишта капитала који постоје у земљама источне Европе. Стратешко питање није гдје желимо ићи, већ како стићи на најефикаснији и најбржи начин", рекао је гувернер **Nicholl**.

Постојање јединственог финансијског тржишта не значи постојање једне или више берзи. У свијету има више стотина берзи, али се 80 посто промета на финансијским тржиштима, одвија на неколико великих свјетских берзи - Њујоршкој, Токијској и Француској и заправо, цијели тај систем дјелује као јединствена берза. Развој финансијског тржишта и инструмената и институција, те постојање једне или више берзи биће барометар cjелокупних економских и привредних прилика на овим просторима, оцјена је предсједнице Комисије за хартије од вриједности РС.

Нова стопа обавезне резерве пет посто

Нова стопа обавезне резерве износиће пет посто, одлучио је Управни одбор Централне банке БиХ (ЦББиХ) на сједници одржаној у мају 2003. године. Раније је стопа обавезне резерве износила десет посто, те је ријеч о великом смањењу ове стопе. О основним карактеристикама промјена које се односе на обавезне резерве, бх. новинаре упознали су гувернер и вицегувернер ЦББиХ **Peter Nicholl** и **Љубиша Владушић**. Прва промјена подразумијева да се основица за обрачун обавезне резерве проширује како би укључила и депозите изражене у страним валутама, а не само депозите изражене у КМ. Друга промјена се односи на то да готовина, коју комерцијалне банке држе у трезорима, неће више бити прихваћена као средство за испуњавање обавезне резерве. Ова обавеза моћи ће бити испуњена само средствима које комерцијалне банке држе у ЦББиХ. Трећа промјена односи се на распон стопе обавезних резерви који би био дефинисан као распон "до 20 посто". Одлуком Управног одбора утврђено је да ова стопа буде пет посто. Четвртом промјеном даје се овлашћење Управном одбору ЦББиХ да утврди износ компензације коју ће ЦББиХ плаћати банкама на укупне депозите које држе у ЦББиХ. Ова посљедња промјена, казао је гувернер Nicholl новинарима, донијеће много користи комерцијалним банкама. Ове промјене ЦББиХ врши из два основна разлога. Први, како би били унапријеђени праведност и дјелотворност обавезне резерве, а други разлог је што је неопходно посветити пажњу порасту кредита у БиХ и свим импликацијама које овај

пораст има на платни биланс. Прошле године, подсетио је гувернер, пораст кред-

ита је био изузетно снажан, што је уобичајено и прилично позитивно за земље које пролазе кроз транзицију. "Ми у будућности морамо бити спремни користити обавезне резерве активније ако кредити и даље буду неконтролисано расли. То је једини инструмент политике који имамо у Закону о ЦББиХ. Централна банка ће редовно анализирати раст одобравања кредита, њихов утицај на економију и платни биланс. Ако буде неопходно, стопа обавезне резерве ће бити повећана", рекао је гувернер Nicholl. Већина сусједних земаља, додао је, недавно је то и учинила, а стопа од пет посто, за коју се одлучила ЦББиХ, много је нижа него у земаљама региона. Тако у Хрватској стопа обавезне резерве износи 19, а у Србији 22 посто. Стопе обавезне резерве у Словенији и Македонији нису тако високе, али су веће од стопе од пет посто која ће бити примје-

њивана у БиХ. Банкарски су реаговали на прве двије промјене, проширење основице и укидање готовине као прихватљивог средства за испуњавање обавезне резерве, што утиче на комерцијалне банке, али друге двије промјене, смањење стопе обавезне резерве са десет на пет посто и плаћање накнаде на њихове укупне депозите, неутрализују утицај који чине прве двије промјене. "Када све четири промјене посматрате као пакет, онда комерцијалне банке немају оправдање да ове промјене искористе за повећање каматне стопе", ријечи су гувернера који сматра да би све ово требало водити ка смањењу каматних стопе комерцијалних банака. Ове промјене, које представљају прву мјеру монетарне политике у скоро шест година рада ЦББиХ, још су једна важна прекретница у развоју банкарског система у БиХ, оцијенио је гувернер ЦББиХ. Вицегувернер Владушић такође је истакао да је ово једна од стратешких промјена, четврта по реду послје увођења currency boarda, конвертибилне марке и платних система. Он је појаснио да ће ЦББиХ камату за сва средства на рачунима обавезних резерви комерцијалним банкама обрачунавати према принципу "overnight" који ЦББиХ остварује код ино-банака на основу инвестирања девизних депозита. Истакнуто је да је тешко говорити о резултатима примјене ових мјера, али ће, према одлуци Управног одбора ЦББиХ, најкасније у року од три мјесеца бити припремљена свеобухватна анализа како би били сагледани ефекти ових мјера.

ПРОЈЕКТИ

USAID продаје свој кредитни портфолио

Америчка агенција за међународни развој (USAID) и Централна банка БиХ (ЦББиХ) званично су 20. маја најавиле почетак продаје кредитног портфолија USAID-а, номиналне вриједности 90 милиона КМ, бх. комерцијалним банкама. Ријеч је о Програму пословног развоја (Business Development Program) који је USAID покренуо 1996. године како би подржао опоравак локалне економије, исплаћујући кредите стабилним компанијама. У оквиру Програма пословног развоја одобрено је скоро 600 кредита малим и средњим предузећима, а вриједност кредита већа је од 275,5 милиона КМ. Овим кредитима отворено је 9.000 нових и очувано 24.000 постојећих радних мјеста. Након што је значајно помогао развоју банкарског сектора, USAID је покренуо процес транзицијског програма на лиценциране банке. То практично значи да је банкама понуђено да откупе кредитни портфолио USAID-а. Оне ће наставити наплаћивати потраживања, односно корисници кредита морају нас-

тавити отплаћивати кредите као што су то до сада чинили. Директор USAID **Howard Sumka** казао је да су банке у

БиХ ликвидне, те да је Програмом пословног развоја USAID дао дугорочну ликвидност привреди БиХ и учинио доступним дугорочне кредите по сниженим каматним стопама. Средства добијена продајом кредитног портфолија USAID ће користити за финансирање активности економског развоја, односно за нове

кредитне линије и техничку помоћ дрвној индустрији, пољопривреди и производњи хране и туризму у БиХ. "То значи да куповином кредита помажете финансирање економског развоја БиХ", казао је Sumka. Гувернер ЦББиХ **Peter Nicholl** указао је на чињеницу да је Програм пословног развоја почео у вријеме када је банкарски сектор у БиХ био мали и фрагментиран и са веома малим кредитним могућностима. Програм је, према ријечима гувернера, одиграо значајну улогу у пословном сектору, оспособљавању и унапређењу тржишта банковних кредита у БиХ те је помогао банкама да унаприједе издавање кредита. "Мислим да је, захваљујући раду овог програма, улога бх. банака постајала све већа", рекао је гувернер Nicholl, додавши да су банке дошле у фазу када могу преузети кредитни портфолио који је формирао USAID. Овај потез он је оцијенио као "врло значајан сигнал колико је унапријеђен банкарски сектор у БиХ".

Информација о пословању банкарског сектора у БиХ у 2002. години

Основне карактеристике пословања банкарског сектора БиХ у 2002. години су убрзан процес приватизације банака, те обезбјеђење прописаног основног капитала банака у износу од 15 милиона КМ, што је утицало на спајање и удруживање банака. Банкарски сектор у БиХ се стабилизује, на што указује и раст билансних агрегата банака. Агенције за банкарство су подузимале законске мјере према банкама које нису испоштовале услове прописане законом и другим подзаконским актима. Током 2002. године, одузето је осам дозвола за рад. У Федерацији БиХ одузето је пет дозвола, од којих четири због припајања другој банци (**Депозитна банка Сарајево припојена Вакуфској банци, Шех ин банка Зеница припојена ABS банци Сарајево, Мостарска господарска банка Мостар припојена Господарској банци Мостар и Травничка банка Травник Централ профит банци Сарајево**), док је једна дозвола одузета због увођења поступка ликвидације (**International Commercial Bank Сарајево**). У Републици Српској одузете су три дозволе за рад и то двије због увођења поступка стечаја (**Приједорска банка и Екватор банка Бања Лука**), те једна дозвола због увођења поступка ликвидације (**Привредна банка Градишка**). Издата је једна нова дозвола за рад банке (**HVB банка**). Привремену управу на дан 31. децембра 2002. године имале су три банке (**Господарска банка д.д. Мостар, Херцеговачка банка д.д. Мостар и Уна банка д.д. Бихаћ**). Закључно са 31. децембром 2002. године, у БиХ је пословало 40 банака.

Број банака по структури власништва видљив је из следећег прегледа:

	31.12.2000.	31. 12. 2001.	31. 12. 2002.
	55	48	40
	36	36	34
	19	12	6

Капитал комерцијалних банака

Укупан капитал комерцијалних банака у БиХ 31. децембра 2002. године износио је 993 милиона КМ и већи је за 138 милиона КМ или за 16 посто у односу на стање крајем 2001. године. У структури укупног капитала, основни капитал учествује са 88, а допунски са 12 посто.

Дионички капитал крајем 2002. године износио је 745 милиона КМ и већи је за 19 посто у односу на 2001. годину. Ако се посматра структура капитала, уочава се тренд раста приватног капитала. У односу на крај 2001. године, учешће државног капитала је смањено за девет процентних поена у корист приватног капитала. Учешће приватног капитала у укупном капиталу крајем 2001. године било је 81 посто, а крајем 2002. године ово учешће је износило 90 посто. Учешће страног капитала у укупном дионичком капиталу је 66 посто, а у укупном приватном капиталу, страни капитал учествује са 74 посто.

Структура дионичког капитала види се у следећем прегледу:

у милионима КМ

	31.12.2000.		31. 12. 2001.		31. 12. 2002.	
	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће
	658	100 %	627	100 %	745	100 %
	307	47%	119	19%	72	10%
	351	53%	505	81%	671	90%

Актива банака

Билансна актива је крајем 2002. године износила 5.535 милиона КМ и у односу на крај 2001. године већа је за 22 посто или за 995 милиона КМ. У структури активе најзначајније је учешће кредита, 55 посто. Новчана средства учествују са 33 посто, фиксна актива са седам посто, остала актива са три посто и хартије од вриједности са један посто. У структури новчаних средстава највеће учешће, 64 посто, имају депозити на рачунима код депозитних институција у иностранству. На рачунима у иностранству банке држе 1,1 милијарду КМ, што је за 35 посто више у односу на крај 2001. године.

Пасива банака

У укупној пасиви банака обавезе учествују са 86 посто, а капитал са 14 посто. У укупној пасиви депозити учествују са 75 посто, а капитал са 15 посто. Ако се посматрају номинални износи, види се да су депозити повећани за 25 посто, а капитал за 17 посто.

Депозити

Укупни депозити крајем 2002. године износили су 4.158 милиона КМ и већи су за 25 посто у односу на стање депозита крајем 2001. године. Посматрајући секторску структуру депозита, најзначајније је учешће депозита грађана 39 посто, затим приватних предузећа и друштава 20 посто, владиних институција 13 посто, јавних предузећа десет посто и осталих депозита 18 посто. Ако посматрамо валутну структуру депозита, видљиво је да расте учешће депозита у КМ, али су депозити у иностранству знатно већи и у укупним депозитима учествују са 58 посто.

Структура депозита по валути:

у милионима КМ

	31.12.2000.		31. 12. 2001.		31. 12. 2002.	
	Износ	Учешће	Износ	Износ	Учешће	Износ
	2.094	100 %	3.324	100 %	4.158	100 %
	895	43%	1.214	36%	1.749	42%
	1.199	57%	2.110	63%	2.409	58%

Посматрано по рочности, 76 посто депозита чине краткорочни, а 24 посто дугорочни депозити.

Штедња становништва крајем 2002. године износила је 1.556 милиона КМ и већа је за десет посто у односу на претходну годину. У осам банака концентрисано је 86 посто штедње. У 2002. години, Агенција за осигурање депозита БиХ у чланство је примила десет банака.

Кредити

Укупно усмјерени кредити у 2002. години износе 3.213 милиона КМ и већи су за 53 посто у односу на крај 2001. године. Према секторској структури кредита, 41 посто чине кредити приватним предузећима, 44 посто чине кредити становништву, јавним предузећима 11 посто и осталом сектору четири посто. Кредити становништву повећани су за 118 посто, приватним предузећима за 32 посто, а јавним предузећима за три посто.

Број запослених

Банкарски сектор у БиХ је 31. децембра 2002. године запошљавао 7.519 радника. Број запослених у односу на 2001. годину повећан је за 204 радника или за три посто.

Активу вишу од 500 милиона КМ у БиХ имале су само двије банке, од 300 до 500 милиона КМ три банке, од 100 до 300 милиона КМ десет банака и мање од 100 милиона КМ имале су 24 банке.

Стабилан финансијски систем предуслов за придруживање ЕУ

Стабилност и пуно повјерење у КМ, стабилност курса и цијена, ниска

инфлација, повећање девизних резерви на 1,1 милијарду евра, побољшање девизне позиције земље и стабилност јавног сектора резултати су које је Централна банка БиХ

(ЦББиХ) постигла досљедном примјеном монетарне политике засноване на принципима currency boarda, изјавио је вицегувернер ЦББиХ **Љубиша Владушић**. О кључним дешавањима у ЦББиХ, вицегувернер Владушић је говорио на састанку Клуба гувернера централних банака, одржаном у Букурешту, у Румунији, 23. и 24. маја 2003. године, којем је присуствовао у име гувернера ЦББиХ **Petera Nicholla**. У оквиру излагања, која су имали и други представници централних банака, Владушић је нагласио да су остварени резултати посљедица искључиво досљедне примјене аранжмана currency boarda, који је заснован на јасним принципима. "То су стабилност локалне валуте, фиксни курс са пуним покрићем у конвертибилној страниј валути, сигурно и профитабилно управљање девизним резервама, успостава и одржавање платних система, координација активности агенција за банкарску супервизију и држање обавезне резерве", рекао је Владушић, те додао да је и поред остварених резултата, протеклих мјесеци у БиХ била присутна дебата о томе треба ли задржати овако стриктну форму монетарне политике. "Међународна конференција о currency boardu, организована у априлу, понудила је неке одговоре. Мишљење које је превладало током ове конференције је било да currency board треба бити задржан као стабилизатор монетарне политике, али да такође треба истражити и друге могућности које би ставиле currency board у службу развоја, те да би требало омогућити ЦББиХ активније учешће на тржиштима капитала и издавање

краткорочних хартија од вриједности", рекао је Владушић. Политика

обавезних резерви, према његовим ријечима, једини је инструмент монетарне политике који је на располагању у ЦББиХ. Том приликом, Владушић је казао да је усвајањем амандмана на члан 36 Закона о ЦББиХ осигурана већа стабилност и ефикасност монетарне политике, прописи о обавезним резервама су приближени европским стандардима, осигурано је јачање финансијске стабилности. Резултати примјене монетарне политике највидљивији су кроз консолидацију банкарског сектора, гдје је скоро у потпуности проведена приватизација банака, уведене нове услуге, а повећањем цензуса на 15 милиона КМ и увођењем схеме осигурања депозита на државном нивоу, створени су услови за даље окрупњавање банака и јачање банкарског сектора. "Процијењено је да је финансијски сектор остварио задовољавајуће резултате и ситуација у њему је далеко здравија него што је била прије", рекао је вицегувернер Владушић. Даљи напори, казао је, усмјерени су ка стварању тржишта капитала, као једне од кључних осовина финансијског система једне државе. Због тога се приступило формирању Вијећа за тржиште капитала БиХ које ће, вођено међународним стандардима и принципима, имати савјетодавну улогу у даљем развоју тржишта капитала. Излагање је закључио констатацијом да је поштивање међународних стандарда, принципа Базелског комитета и норми Европске уније неопходно за даље напредовање и јачање финансијске стабилности. "Независна монетарна политика у БиХ, законодавство и супервизија банкарског сектора су добра основица за даљи напредак на овом пољу и за припремање придруживања Европској унији", казао је вицегувернер ЦББиХ.

У новом објекту ГЈ Сарајево мјесто и за платне системе

У новом објекту Централне банке БиХ (ЦББиХ), предвиђеном за смјештај Главне јединице Сарајево, мјесто ће наћи и Одјељење за платне системе. Након разматрања више варијанти за измјештање неких других организационих дијелова, закључено је да је простор најприкладније искористити за смјештај платних система - RTGS-а и жироклиринга. За то постоји више разлога. Површином и размјештајем просторија, слободни дио новог објекта је највише одговарао захтјевима овог одјељења. У простор требају бити смјештени запослени у четири службе: Службе RTGS-а, Службе жироклиринга, Службе за развој платних система и Службе за ИТ подршку. Према постојећем размјештају, сервери за жироклиринг су на задњем спрату зграде ЦББиХ, што са становишта сигурности није добро рјешење, јер би, у случају пожара, евакуација или заштита опреме били отежани. Од раније се размишља о њиховом пресељењу у ниже спратне дијелове зграде. У објекту у улици Мехмеда Спахе, гдје ће бити смјештена ГЈ Сарајево, сервери платног промета налазиће се на првом спрату, у засебној и просторији прилагођеној за те потребе. Природа послова у Главној јединици и у Одјељењу платних система захтијева висок степен физичке заштите од присуства непозваних особа. Оваквим смјештањем у један објект то ће бити лакше осигурати, а да други организациони дијелови ЦББиХ не трпе слична оптерећења. Ове двије пословне цјелине, међутим, биће засебно сигурносно третиране унутар новог објекта. Због специфичних техничких захтјева и употребе најсавременије информационе технике, припрема просторија за смјештај Одјељења за платне системе изискиваће извјесне измјене у пројекту нове зграде. Ове измјене ће се односити на телекомуникацијску (рачунарска и телефонска мрежа) и електро-енергетску инфраструктуру. Велики напори мораће бити уложени и у процесу измјештања рачунарске опреме, будући да се ради о серверима великих габарита који изискују посебан режим транспорта. За нову зграду биће набављена и нова телефонска централа. С обзиром на мрежне карактеристике послова платних система и мрежне конекције главних јединица са Главним уредом, разматра се могућност и оправданост набавке нове врсте телефонске централе, такозване VoIP рачунарске централе. Наиме, мрежне везе између сервера у платним системима у Сарајеву и главним јединицама у Мостару, Бањој Луци и Сарајеву одвијају се преко изнајмљених линија БХ Телецому. Нове VoIP телефонске централе користе постојеће ресурсе изнајмљених линија, чиме се смањују трошкови за износ телефонских позива.

ГЈ МОСТАР

Нуро Alpe-Adra-Bank д.д. Мостар упутила је допис Главнијој јединици Мостар у којем је навела да постоји заинтересованост ино-банка, са сједиштем у Хрватској, Словенији и Аустрији за склапање уговора за банку-агента за рад са готовином КМ, која би била продана ино-банкама за потребе њихових мјењачница. У Мостару је 22. маја отворена пословница НВВ Банке БиХ, а свечаном отварању је присуствовала директорица ГЈ Мостар **Анка Муса**. У априлу 2003. године на нивоу ГЈ Мостар обрађено је 117.631 трансакција, од чега 115.543 трансакција жироклиринга и 2.088 трансакција RTGS-a. ЦББиХ расписала је тендер за куповину пословне зграде у Мостару, за потребе смјештаја ГЈ Мостар. Комисија за избор најповољније понуде је разгледала локације пословних простора понуђених тендером.

ГЈ САРАЈЕВО

Активности Главне јединице Сарајево у мају биле су усмјерене на Одлуку о утврђивању и одржавању обавезне резерве, на разговоре са банкама о овом питању и на праћење могућности испуњења обавезне резерве. Покренута је иницијатива за измјену постојећег софтвера у дијелу обрачуна обавезне резерве, а док то не буде извршено, биће кориштен стари систем. Представници ГЈ Сарајево учествовали су у припреми новог Упутства о активностима на рачуну резерви банака у случају статусних промјена банака, чија ће примјена почети ускоро. Адаптација

новог пословног простора за потребе ГЈ Сарајево требала би почети 1. јуна након потписивања уговора са главним извођачима и прибављања потребне техничке документације.

ГБРС БАЊА ЛУКА

У мају, Зептер Комерц банка АД укључена је у систем осигурања депозита. Након ВБ банке, Зептер Комерц банка је друга банка из Републике Српске која је осигурала депозите код Агенције за осигурање депозита БиХ. Уред главног контролора извршио је контролу рада трезорске службе, при чему су евидентирани сви проблеми са којима се трезорска служба суочава у редовном извршавању послова и задатака. У трезору је и даље присутан велики прилив готовог новца од комерцијалних банака (дневни прилив око 155.000 комада новчаница), те су, ради ажурности, сви радници максимално ангажовани. Истовремено, почела је израда нових интерних процедура о свим аспектима рада трезорске службе.

ФИЛИЈАЛА БРЧКО

Гувернер Централне банке БиХ (ЦББиХ) **Peter Nicholl** посјетио је Брчко Дистрикт БиХ, гдје је 20. маја одржао састанак са супервизором за Брчко **Henryem Clarkom**, његовим замјеником **Gerhardom Sontheimom** и градоначелником Брчко Дистрикта **Синишом Кисичећем**. Дан касније, 21. маја гувернер је одржао састанак са представницима банака Брчко Дистрикта БиХ, а у просторијама

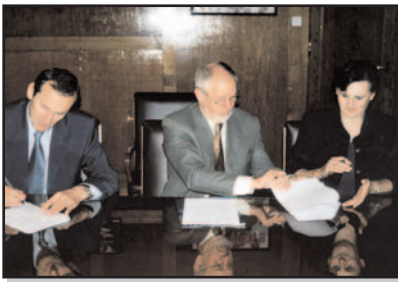
Филијале ЦББиХ Брчко одржана је сједница Управног одбора ЦББиХ. Руководилац Филијале **Мирзета Арнаутовић** присуствовала је 8. маја састанку који је гувернер Nicholl одржао са руководиоцима главних јединица и филијала ЦББиХ. Такође је присуствовала и састанцима Комисије ЦББиХ за обраду захтјева за додјелу стамбених кредита. Током маја обављани су редовни послови. Од 1. до 27. маја улаз КМ био је мањи за 14,13 посто у односу на исти период у априлу 2003. године. Број трансакција евра био је за 5,66 посто мањи у односу на претходни мјесец.

ФИЛИЈАЛА ПАЛЕ

Током маја Филијала Пале и даље је била била повећање просјечног броја дневних продаја КМ у односу на претходна два мјесеца. Повећање је износило 14 посто у односу на април, током којег је забиљежено повећање за десет посто у односу на март. Просјечан број дневних трансакција куповине КМ смањен је за 12 посто у мају у односу на април. Позитиван салдо између куповине и продаје КМ повећан је за 1,4 посто. Активности банака које води Филијала Пале у погледу трезорских послова у овом мјесецу смањене су у односу на претходне мјесеце. Тако је просјечан број дневних полага у трезоре ЦББиХ мањи за 23 посто, а просјечан број дневних исплата из трезора за 16 посто. Депозити банака остали су на нивоу претходног мјесеца. Стања на рачунима повећана су за 17 посто, док је готовина у трезорима остала на нивоу претходног мјесеца.

ПОТПИСАН МЕМОРАНДУМ О САРАДЊИ И РАЗМЈЕНИ ИНФОРМАЦИЈА

Гувернер Централне банке БиХ (ЦББиХ) **Peter Nicholl**, директор

Агенције за банкарство Федерације БиХ **Златко Барш** и вршилац дужности директора Агенције за банкарство Републике Српске **Душанка Новаковић** потписали су 22. маја 2003. године Меморандум о сарадњи и размјени информација. Сарадња обухвата поступке и надлежности ЦББиХ и агенција за банкарство у питањима стања у банкарском сектору, одржавања обавезне резерве и мјера за случај неиспуњења обавезне резерве, те обавеза у случају да банке задржавају налоге за плаћање. Према потписаном меморандуму, агенције за банкарство достављаће податке о статусним промјенама банака одмах по настанку промјене, увођењу мјера привремене управе, органима банке и менаџменту и насталим промјена-

ма, поднесеним захтјевима за издавање банкарских дозвола одмах по подношењу захтјева, тромјесечну и годишњу информацију о пословању банкарског сектора. Агенција за банкарство достављаће и одређене податке о пословању појединих банака који су ЦББиХ потребни ради отклањања негативних посљедица у финансијском систему, под условом да тражени подаци нису пословна тајна тих банака. Агенцијама за банкарство, ЦББиХ достављаће податке о одржавању обавезне резерве појединих банака за сваки обрачунаски период одмах по завршетку периода, мјесечни биланс стања банака према методологији Међународног монетарног фонда, мјесечне извјештаје о обиму платних трансакција по банкама и укупно, публикације ЦББиХ и друге податке на захтјев агенција за банкарство, под условом да нису пословна тајна. ЦББиХ ће, такође, обавјештавати агенције за банкарство о мјерама које је предузела због неодржавања обавезне резерве. ЦББиХ и агенције за банкарство дужне су размјенивати и информације о банкама које задржавају платне налоге, а сарађиваће и када је ријеч о питањима која проистичу из Закона о банкама Брчко Дистрикта БиХ.

НОВЕ ИНИЦИЈАТИВЕ ЦББИХ О ОБЈАВЉИВАЊУ СТАТИСТИКЕ

Гувернер Централне банке БиХ (ЦББиХ) **Peter Nicholl** најавио је 19. маја 2003. године да ће ЦББиХ од уторка, 20. маја 2003. године почети објављивати два нова наслова на web страници ЦББиХ (www.cbbh.ba). Прво,

на располагању ће бити календар публикација које ће бити објављене, а назначавале очекиване датуме објављивања публикација мјесечне монетарне статистике и статистике других финансијских сектора, те кварталну статистику платног биланса. То ће помоћи корисницима статистике да унапријед знају датуме будућих публикација за које су, евентуално, заинтересовани. Гувернер Nicholl је напоменуо да је објављивање календара будућих публикација у складу са препорукама Међународног монетарног фонда (ММФ). Ово ће бити први пут у БиХ да се календар будућих публикација објављује за неку службену статистику. Друга иницијатива коју је најавио гувернер ЦББиХ је да ће од 20. маја 2003. године ЦББиХ на својој страници објављивати временске серије детаљне монетарне и друге расположиве финансијске статистике, уназад од августа 1997. године. На овај начин, корисницима ће бити лакше да дођу до детаљних података за прошле периоде. Мјесечни монетарни и сродни финансијски подаци ће и убудуће бити објављивани на web страници ЦББиХ одмах након што постану доступни, а неће се, као што је то био случај у прошлости, чекати на публикавање следећег Билтена. Овим ће бити омогућена ранија доступност мјесечних статистичких података, што ће бити од користи за кориснике. Према ријечима гувернера Nicholla, ове иницијативе, које се односе на објављивање статистике, у складу су са праксама водећих свјетских централних банака и одражавају сталне напоре ЦББиХ да побољша и прошири своје статистичке услуге за кориснике.

Два нова службеника

У мају 2003. године Централна банка БиХ (ЦББиХ) запослила је два нова службеника. **Алма Поплата** примљена 12. маја у радни однос на неодређено вријеме на радно мјесто економисте I у Служби за домаће платне трансакције Централне банке Одјељења за банкарство. Други запослени је **Русмир Бурек**, који је примљен у радни однос на одређено вријеме у трајању од годину дана, од 12. маја 2003. године до 11. маја 2004. године, на радно мјесто чувара у Служби за физичку сигурност Одјељења за сиг-

урност. Желимо им искрену добродошлицу у колектив. **Ново Цицовић** је од 1. маја 2003. године распоређен на радно мјесто координатора Одјељења за монито-ринг и анализе у Одјелу за банковне услуге Централног уреда. ЦББиХ тренутно има 253 запослена службеника, од којих је 251 у радном односу на неодређено вријеме, а два службеника су у радном односу на одређено вријеме. Од 251 службеника на неодређено вријеме, један службеник - приправник, налази се на неплаћеном одсуству.

ЕДУКАЦИЈА

Семинари за информатичаре, административне помоћнике, рачуновође...

И током маја, службеници Централне банке БиХ (ЦББиХ) присуствовали су семинарима како би се усавршили и стекли нова искуства у областима којима се баве. Економски аналитичар у Одјелу за економска истраживања и статистику Централног уреда ЦББиХ **Дамир Ђосић** присуствовао је семинару "Структура финансијског тржишта". Семинар је, у организацији Банке Енглеске, одржан од 6. до 9. маја у Лондону. Стручњак за базе података II у Служби за програмирање и развој апликација у Одјељењу за информациону технологију **Нермана Фејзић** и програмер у Служби за програмирање и развој апликација у Одјељењу за информациону технологију **Санида Селимбеговић** похађале су семинар који је од 5. до 9. маја у Сарајеву организовао "Oracle" Сарајево. Назив семинара био је "09 IPLS ORACLE 9 и развој апликација у PL/ SQL". Административни службеник у Уреду гувернера **Ениса Сердаревић**, административни помоћник вицегувернера у Уреду вицегувернера **Санела Махмутовић**, административни помоћник у Служби за рачуноводство, опште и административне послове Главне банке Републике Српске (БРС) ЦББиХ **Милена Јокић** и службеник за опште послове у Служби за рачуноводство, опште и административне послове ЦББиХ Главна јединица Мостар **Биљана Кнезовић** присуствовале су семинару за пословне тајнице. Семинар је одржан од 13. до 17. маја у Супетру на Брачу, а организатор је био Андрагошки центар из Загреб. Вицегувернер надлежан за Одјел за

економска истраживања и статистику и платне системе мр **Драган Ковачевић** боравио је 18. и 19. маја у Риги (Латвија), гдје је присуствовао састанку међународног клуба клириншких институција. У Загребу је 21. маја одржан трећи састанак Надзорног одбора за квалитет рада у финансијама". Састанку је присуствовао вицегувернер надлежан за администрацију и финансије **Кемал Козарић**, а организатор је био СЕФ Љубљана. Семинару под називом "VIN IST развојна конференција следећи корак - изазови укључивања у информационо друштво" присуствовао је руководилац Одјељења за информациону технологију мр **Назиф Хусовић**. Семинар је, у организацији UNDP, одржан 26. и 27. маја у Сарајеву. Координатор Службе за финансијско-књиговодствене послове Одјела за администрацију и финансије **Мехо Калтак**, координатор Службе за рачуне ЦББиХ Одјела за администрацију и финансије **Садета Халилбашић**, референт за набавку и стална средства Одјељења за заједничке послове Одјела за администрацију и финансије **Мирјана Бабић**, те координатор Службе рачуноводства Главне јединице Мостар **Мирна Кадиф** и координатор Одјељења за процјену тржишта ГЈ Мостар **Лидија Жуљевић** присуствовали су семинару који је одржан од 22. до 24. маја у Неуму. Семинар је одржан под називом "Порезна и рачуноводствена реформа у функцији унапређења конкурентности", а организатор је била кућа за истраживачко-развојне услуге и пословни консалтинг "Revicon".

Сусрети банкара БиХ

У организацији Централне банке БиХ (ЦББиХ) у Неуму ће од 13. до 15. јуна бити одржани "Сусрети банкара БиХ". Учесће на овој мани-

фестацији, која ће се састојати од спортског и радног дијела, пријавило је 18 комерцијалних банака у БиХ, агенције за банкарство Федерације БиХ и Републике Српске и Агенција за осигурање депозита БиХ. Оквирним планом, предвиђено је такмичење у четири спортске дисциплине - одбојка, шах, стони тенис и мали ногомет, од којих ће у двије, одбојка и стони тенис, учествовати и жене. Екипу ЦББиХ припремаће **Сувад Хаџиахметовић** (шах), **Заим Џоко** (одбојка за мушкарце), **Сања Маркотић** (одбојка за жене), **Сенад Мешић** (стони тенис за мушкарце), **Даница Лучић** (стони тенис за жене), **Сенад Хаџиомеровић** (мали ногомет). У оквиру "Сусрета банкара БиХ" биће одржан и округли сто, што ће представљати радни дио манифестације. Округли сто је планиран за суботу, 14. јуна у хотелу "Сунце", а тема је "Примјена одлуке о утврђивању и одржавању обавезних резерви". Модератор овог дијела програма биће вицегувернер ЦББиХ **Драган Ковачевић**. На прошлогодшњим банкарским спортским играма, које су такође одржане у Неуму, учесници ЦББиХ освојили су прва мјеста у шаху и стрељаштву, док су друга мјеста освојиле мушка и женска одбојкашка, те ногометна екипа.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
Мјесечни биланс стања (привремени) од 30. априла 2003.
Објашњења

Мјесечни биланс стања се издаје да би се обезбиједиле информације о раду Централне банке Босне и Херцеговине према правилу currency boarda и да би се понудиле посебне информације које захтјева Закон о Централној банци Босне и Херцеговине.

Неке посебне карактеристике биланса стања од 30. априла су:

На дан 30. априла Банка је задовољила обавезе правила currency board-а како то наводи члан 31. Закона. Стање нето стране активе превазилази њену монетарну пасиву у конвертибилним маркама (КМ) за 138.383.391 КМ. Ово је приказано у ставки нето девизна актива минус монетарна пасива.

Девизна актива је сачињена углавном од депозита који се држе код ино-банака.

Биланс стања такође приказује композицију држања валута тако што их диференцира у EUR и остале валуте.

Банчини девизни депозити доносе приход од камата за Банку.

Монетарна пасива је у највећем обиму представљала обавезу Банке за КМ новац у оптицају (1.747.453.360 КМ) и резервне депозите резидентних банака (257.133.052 КМ).

Капитал и резерве одражавају почетни капитал и резерве, дионице и акумулиране добити Банке од почетка њеног рада 11. августа 1997.

Као депозитар за чланство Босне и Херцеговине у ММФ-у, Банка исказује у билансу стања ММФ-ове рачуне 1 и 2 као страну пасиву, и чува хартије од вриједности Владе Босне и Херцеговине везане за чланство. Истовремено дјелујући и као фискални агент у име Владе у њеним односима са ММФ-ом, Банка евидентира средства и обавезе Владе везане за чланство на повјерљачким рачунима одвојеним од биланса стања.

Консолидацијом свих рачуна везаним за чланство Босне и Херцеговине у ММФ-у израчунава се обавеза као нето чланска позиција од 222.792.597 КМ.

Банка такође води одређене рачуне страних валута у смислу споразума између Владе Босне и Херцеговине и страних влада и финансијских организација, као и девизне рачуне државних институција и агенција за које Банка дјелује као агент. Како ови рачуни нису нити актива нити пасива ЦБ БиХ, они нису укључени у горе наведени биланс стања. Укупни износ средстава која се држе на овим рачунима је био 226.543.451 КМ.

Даљи упити који се тичу Мјесечног биланса стања могу се упутити Одјелу за администрацију и финансије, Одјељење за рачуноводство у Сарајеву на тел. (33) 27 81 19, факс. (33) 27 82 94. Представници медија могу се обратити Служби за односе с јавношћу на тел. (33) 27 81 23, факс. (33) 27 82 96.

Централна банка Босне и Херцеговине је независна монетарна институција БиХ и нема никаквих организационих веза са било којом пословном банком.

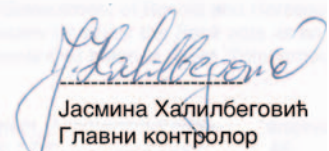
ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
Мјесечни биланс стања (привремени) од 30. априла 2003.
(износи у КМ еквивалентима)

АКТИВА		Укупан износ	EUR	Остале валуте
1	Девизна актива	2.165.329.193	2.161.098.305	4.230.888
1,1	Готовина	34.594.925	34.559.657	35.268
1,2	Краткорочни депозити	2.127.653.559	2.126.538.648	1.114.911
1,3	SDR у ММФ-у	3.080.709	0	3.080.709
2	Остала актива	65.038.749		
	УКУПНА АКТИВА (1 + 2)	2.230.367.942		
ПАСИВА		Укупан износ		
3	Монетарна пасива	2.025.861.284		
3,1	Валута у оптицају	1.747.453.360		
3,2	Кредитни биланс резидентних банака	257.133.052		
3,3	Кредитни биланс осталих резидената	21.274.872		
4	Обавезе према нерезидентима	1.084.518		
5	Остала пасива	9.347.904		
6	Капитал и резерве	194.074.236		
	УКУПНА ПАСИВА (3+4+5+6)	2.230.367.942		
	Нето девизна актива минус монетарна пасива (1 - 3 - 4)	138.383.391		

P. W. Nicholl
Гувернер

Сарајево (датум) 23. 05. 2003.

Јасмина Халилбеговић
Главни контролор